

BIJLAGE 1 – SOCIALE AGENDA – WIJ DOEN MEE!

HOE ‘SOCIAAL’ WERKEN WE AL?

AGENDA VITAAL PLATTELAND

Met het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP) investeren we in het landelijk gebied van de provincie Utrecht. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan de mensen die wonen in dorpen en kleine kernen op het vlak van leefbaarheid en sociale cohesie. Dit doen we in het programma AVP niet alleen door ontwikkeling van nieuwe natuur, ondersteuning van de landbouwsector en aanleg van routenetwerken, maar ook door ondersteuning en subsidiëring van lokale initiatieven voor verbeteringen van de leefomgeving in de dorpen.

MOBILITEIT

Eén van de provinciale taken met betrekking tot mobiliteit is zorgen dat inwoners gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Daartoe verleent de provincie de OV-concessie. In de voorbereidingen naar de concessie toe worden gebruikers van het openbaar vervoer gevraagd om mee te denken. Deze gebruikers zijn vertegenwoordigd in ROCOV, een Utrechtse organisatie die de belangen behartigt van de OV-reizigers in Utrecht. De (eind)gebruikers denken dus mee met de eisen en wensen waar het OV aan moet voldoen in de komende periode. Ook organisaties

voor mensen met een beperking en ouderen zijn vertegenwoordigd in het ROCOV.

Daarnaast is er ook aandacht voor vervoersarmoede (onderzoek juni 2021), is er een subsidieprogramma om de fysieke toegankelijkheid te verbeteren en doen we proefprojecten voor mentale toegankelijkheid en gratis openbaar vervoer voor ouderen (zie ook tekstkader in het Beleidskader op bladzijde 9). We zijn bovendien medeondertekenaar van het stadsakkoord Utrecht Toegankelijk (oktober 2021).

ENERGIETRANSITIE

Met de energietransitie willen we de overstap maken van fossiele brandstof naar duurzame energiebronnen. Als we kijken vanuit inclusie, zoveel mogelijk mensen laten deelnemen aan de energietransitie, dan gaat het vaak over het haalbaar en betaalbaar maken van de aanpassingen aan en in de woningen. Uit onderzoek blijkt dat 6 tot 12% van de mensen geen toegang heeft tot financiële middelen om de verduurzaming te bekostigen, afhankelijk van het investeringsbedrag, en 11% van de inwoners in de provincie heeft moeite met het betalen van de

energierekening.¹ De provincie heeft 8,9 miljoen euro vrijgemaakt om te investeren in het realiseren van een inclusieve energietransitie.

Ook wordt samen met partners zoals woningcorporaties, energie coöperaties en inwonersinitiatieven opgetrokken om de energietransitie haalbaar en betaalbaar te maken. In februari 2021 heeft een congres over inclusieve energietransitie plaatsgevonden.

SPORT EN BEWEGEN 2021 – 2025

Voldoende beweging draagt bij aan een gezond en gelukkig leven. Sport heeft grote maatschappelijke waarde die zich uitstrekt over verschillende beleidsvelden van de provincie. In 2021 is het beleidskader ‘Sport en bewegen geeft nieuwe energie’ vastgesteld door de Provinciale Staten.² De drie ijkpunten voor de plannen zijn sport in de openbare ruimte, duurzame sport en inclusieve sport. Het doel is dat meer inwoners van Utrecht sporten en bewegen. Geen talent blijft onbenut.

1 Samen naar een haalbare en betaalbare energietransitie | provincie Utrecht (provincie-utrecht.nl)

2 Beleidskader Sport en Bewegen 2021 – 2025 - Sport en bewegen geeft nieuwe energie, januari 2021.pdf (provincie-utrecht.nl)

Samen met partners wordt toegewerkt naar een provinciaal sportakkoord in 2022 waarbij elke partner bijdraagt aan concrete projecten en resultaten. Sport en bewegen beter bereikbaar maken, daar gaat het om. Bij inclusieve sport gaat het specifiek om sporters die niet hetero zijn, sporters met een beperking, kinderen uit een achterstand- en armoede situatie en senioren.

Op verzoek van Provinciale Staten komt er ook specifiek aandacht voor inperking van racisme en discriminatie in de sport. Met meer bewustwording bij sportverenigingen en gemeenten kunnen we bijdragen aan een positieve sportcultuur waar iedereen veilig kan sporten. De ambitie is om dit verder te verbeteren in samenwerking met gemeenten en verenigingen en onderdeel te maken van het sportakkoord.

Als het gaat om sport in de openbare ruimte, streven we naar een buitenruimte die duurzaam uitnodigt tot sport en bewegen. Dit hangt ook samen met het innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving. Daarmee willen wij met zijn allen het verschil gaan maken bij het bevorderen van de gezondheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen in de provincie Utrecht. Daartoe leveren wij met dit innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving inspiratie en input. Alles gericht op gezond gedrag, het stimuleren van bewegen en sport en een aantrekkelijke en gezonde woon-, leef- en werkomgeving.

UTRECHT TALENT ALLIANTIE

Met het vaststellen van de Utrecht Talent Alliantie (voorheen: Human Capital Agenda) wil de provincie een impuls geven aan de arbeidsmarkt van morgen. Concreet werkt de provincie aan drie ambities:

1. Zorgen dat mensen de overstap kunnen maken naar beroepen waar nu tekorten zijn of waar groei wordt verwacht;
2. Zorgen dat de Utrechtse beroepsbevolking mogelijkheden heeft om zich te blijven ontwikkelen (leven lang ontwikkelen); en
3. Zorgen dat iedereen in de beroepsbevolking van Utrecht minimaal het basisniveau van digitale vaardigheden bezit om te kunnen werken en om de baan te behouden.

De thema's van de Sociale Agenda sluiten hierbij aan. Een gebrek aan digitale vaardigheden komt bijvoorbeeld vaak door laag- of vreemdgeletterdheid. Werk vinden is van groot belang om armoede te bestrijden. Alle drie ambities helpen een inwoner om naar vermogen mee te doen in de samenleving.

WONEN

Het programma Versnelling Woningbouw zet in op de bouw van 10.000 woningen per jaar in de provincie, met daarbij het streven om tenminste 50% van de nieuwe woningen in het betaalbare (sociale of middeldure) segment te realiseren. Ook in het kader van het regionaal programmeren

wonen is het de ambitie dat 50% van de toe te voegen woningen op regionaal niveau, wordt gerealiseerd in het sociale of middeldure segment.

Door het woningtekort hebben steeds meer woningzoekenden problemen met het vinden van een betaalbare en passende huur- of koopwoning. Volgens de Primos-Prognose 2021 zal het landelijke woningtekort tot en met 2024 alleen maar toenemen tot een tekort van circa 315.000 woningen, en pas vanaf 2026 geleidelijk dalen als gevolg van de toegenomen woningbouwproductie. Dit tekort vormt het grootste probleem voor huishoudens met een lastige positie op de woningmarkt. Vaak is sprake van een combinatie van de onderstaande factoren.

Het huishouden...

- heeft onvoldoende inschrijftijd om kans te maken op een sociale huurwoning;
- voldoet niet aan de voorwaarden voor sociale huur (bijvoorbeeld door een inkomen boven de norm);
- kan geen betaalbare vrije sector huurwoning vinden;
- voldoet niet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een hypotheek;
- kan geen betaalbare koopwoning vinden vanwege te weinig aanbod.

Groepen woningzoekenden die relatief vaak in deze positie terecht komen, zijn bijvoorbeeld studenten, arbeidsmigranten, statushouders, jongeren die uitstromen uit jeugdzorg en maatschappelijke opvang en mensen die vanwege privé-omstandigheden met spoed op zoek zijn naar een woning. Ook starters hebben steeds meer moeite om een eigen woning te vinden.

Waar deze woningzoekenden baat bij hebben zijn woningen die betaalbaar zijn en snel worden gerealiseerd. Vanuit het programma Versnelling Woningbouw worden daarom projecten ondersteund waarvan minimaal de helft van de woningen in het betaalbare segment valt, zoals sociale huur, middenhuur of betaalbare koop. Ook wordt naar tijdelijke oplossingen gekeken ter overbrugging, zoals het plaatsen van flexwoningen op locaties die tijdelijk beschikbaar zijn, en het benutten van leegstaande gebouwen.

CULTUUR EN ERFGOED

In 2020 is gewerkt aan het cultuur en erfgoedprogramma 'Voor jong & altijd' 2020–2023. In het beleidsprogramma wordt aandacht besteed aan diversiteit en inclusie. Een belangrijk deel van het provinciaal cultuur- en erfgoedprogramma wordt uitgevoerd door partnerorganisaties zoals Kunst Centraal, Bibliotheek ServiceCentrum, Utrechts Landschap. Hiervoor ontvangen de partnerorganisaties een vierjarige subsidie. Onderdeel van de subsidie is dat de partnerorganisaties de code Diversiteit en Inclusie ondertekenen waarmee zij verantwoording afleggen via de subsidie hoe zij diversiteit en inclusie realiseren in de dagelijkse uitvoering.

Daarnaast wordt in 2022 inclusieve cultuurparticipatie opgepakt om inwoners mee te laten doen die nu drempels ervaren. En met onze bibliotheken en betrokken instanties willen we de aanpak van laaggeletterdheid verder invulling geven.

VITALE WIJKEN³

De provincie heeft in 2020 met de rijksoverheid en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en Zeist een Regio Deal voor de wijken Overvecht, Batau en Vollenhove gesloten. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de gemeente Amersfoort in de Samenwerkingsovereenkomst voor de wijk Soesterkwartier. Met de Vitale Wijken aanpak wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheid in de vier wijken en het toekomstperspectief van bewoners. In de overeenkomsten is afgesproken dat partijen gelijkwaardig aan elkaar zijn en het zwaartepunt van de aanpak in de wijken bij de gemeenten ligt. Dit betekent dat de bewoners zelf, samen met wijkprofessionals, lokale partijen en de gemeente, in co-creatie inhoud en sturing geven aan de activiteiten en projecten die worden uitgevoerd. De Sociale bril is dus zowel qua inhoud als proces duidelijk op de opgave gezet.

Zo is er ook aandacht voor de effecten van de coronapandemie op de bewoners. Er wordt in Utrecht onder andere een toename van problematiek geconstateerd op het gebied van inkomen en werk,

eenzaamheid, onderwijsachterstand, overlast door jongeren, vervuiling op straat en een grotere zorgvraag met name multiproblematiek en specifieke mentale problemen. In Zeist blijken vergelijkbare effecten op te treden.

Voor de provincie is het van groot belang dat er een stevig kennis- en monitoringsprogramma wordt neergezet zodat kan worden geleerd welke activiteiten en interventies resultaat opleveren en er in de aanpak tijdig kan worden bijgestuurd. In verschillende sessies met gemeenten en provincie is de scope van de monitoring bepaald en zijn er indicatoren voor de gezamenlijke basisset aan uitkomstindicatoren geselecteerd. Bij de keuze van geschikte indicatoren wordt ook rekening gehouden met de al beschikbare Brede Welvaartsindicatoren die zowel door het CBS als door de provincie worden gebruikt.

SROI BIJ INKOOP EN AANBESTEDINGEN⁴

Bij inkoop en aanbestedingen wordt aandacht gevraagd voor de toepassing en invulling van SROI: Social Return On Investment. Het gaat dan om het opnemen van specifieke voorwaarden in een aanbesteding om te stimuleren dat bedrijven extra banen, leerwerkplekken en stageplekken creëren voor mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

³ Zie Statenbrief Voortgang Vitale Wijken aanpak dd 21-9-2021.

⁴ N.a.v. vragen Kadernota 2022.

Dit wordt afhankelijk van de aanbesteding wisselend ingevuld. Een voorbeeld van invulling is de aanwezigheid van koekjes vanuit een sociale bakkerij die gratis bij het koffieapparaat te vinden zijn. Een ander voorbeeld is de inzet van verkeersregelaars met een afstand tot de arbeidsmarkt door een aannemer bij diens werkzaamheden voor de provincie. Bij iedere aanbesteding is het een afweging en een zoektocht om te bepalen hoe SROI ingevuld kan worden binnen de opdracht en de eisen bij aanbestedingen. De provincie werkt samen met andere overheden, of onderdelen daarvan (zoals bijvoorbeeld met het Werkgevers Servicepunt Utrecht Midden), en sociale ondernemers binnen de regio om mensen uit de eigen regio aan het werk te krijgen.

PARTICIPATIEWET

In 2013 is een Sociaal Akkoord gesloten tussen het kabinet, vakbonden, overheid en bedrijfsleven. In het akkoord zijn afspraken gemaakt om 125.000 extra garantiebanen te realiseren. Dit is daarna vastgelegd in de Wet Banenafpraak en quotum arbeid beperkten (WQ) die in 2015 is ingegaan. Het IPO speelt een coördinerende en ondersteunende rol bij het invullen van deze verplichting vanuit de provincies. Ook monitort het IPO in welke mate provincies aan de afspraken voldoen.

De Provincie Utrecht heeft vanaf het begin voor het invullen van de afspraken nadrukkelijk gekozen voor een beleid waarbij participatiekandidaten duurzaam in de organisatie kunnen landen.

In de interprovinciale monitor van 2020 is terug te zien dat de Provincie Utrecht in 2020 22,77 fte aan participatiebanen heeft gerealiseerd en dat zij daarmee als een van de weinige provincies ruim boven haar taakstelling (18,95 fte) zat. Voor 2021 is het, mede door het vertrek van een aantal collega's in een participatiebaan, lastiger gebleken om aan de taakstelling te voldoen. Ook omdat het aantal formatieplaatsen in de provinciale organisatie, en daarmee de taakstelling die een percentage van de formatie betreft, is uitgebreid en omdat het te bereiken percentage tot 2023 jaarlijks stijgt. Ook blijkt begeleiding en werving in coronatijd lastiger. Toch blijven we ons inzetten om onze bijdrage te leveren om mensen met een arbeidsbeperking ook in onze organisatie een duurzame plek te geven.